

PODPOMAGAĆ (41) *vb impf*

Oba o oraz drugie a jasne; w inf -ma- (7) *OpecŻyw, LubPs, BibRadz, BiałKat, ModrzBaz, SarnStat* (2), *-mã-* (6) *RejWiz, RejPos* (2), *RejZwierc, RejPosWstaw, ReszList*; *w pozostałych formach -mã-* (25), *-ma-* (1) *GrzegRóżn.*

inf podpomagać (14). \diamond *praes 1 sg* podpomągãm (4). \diamond *3 sg* podpomągã (4). \diamond *3 pl* podpomągają (4). \diamond *praet 2 pl m pers -ście* podpomągali (1). \diamond *3 pl m pers* podpomągali (2). \diamond *imp 2 sg* podpomągaj (2). \diamond *3 sg* niech podpomągã (1). \diamond *1 pl* podpomągajmy (1). \diamond *con 3 sg m by* podpomągãł (2). *f by* podpomagała (1). \diamond *3 pl m pers by* podpomągali (3). \diamond *impers* bywã podpomągãno (1). \diamond *part praes act* podpomągając (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI w. s.v. podpomóc.

1. *Wspomagać, wspierać; adiuvare Vulg, Mącz, JanStat; sublevare Mącz, Modrz, Cn, auxiliari, recuperare PolAnt; acciere, succurrere Mącz; opitulań Modrz; promovere JanStat; praeiuuare, provehere, subvenire, sustentare Cn* (36) : *Accio* [...], *Porużam Zãwoławam/ Podużczam/ Podpomagam. Mącz* 53a; *Sublevo, Podpomagam/ zãmagam/ też Podnożę. Mącz* 190b, 75a, 179d.

podpomagać czego czyjego [= komu w czym] (2): *RejPos* 255v; *A fnađz iefzçze rychley ludzie prości [...]* podpomagãią iãko mogã onego nędznego vpadku á żãłofney krzywdy ich. *RejZwierc* 189.

podpomagać komu, czemu (3): *Memoriae frequenti emendatione proficitur, Pãmięcy bywa podpomagano. Mącz* 116a; *przebaczył by był Pan tego przykazãnia: w którym y vczciwość/ y w żelżciu dõbr łzczęśliwych/ y przyrodzonych/ rodzicõm kazał podpomagãć. BiałKat* 53v. *Cf podpomagać czemu czyjemu.*

podpomagać czemu czyjemu [= komu w czym] (1): *iż gdy zdrowy człowiek przydzye do chorego/ [...]* tedy mu wżdy tłucze zyołkã/ wãrzy łyropki/ wãrzy tãk iż wżdy iãko może podpomaga oney chorobie iego. *RejPos* [236]v.

podpomagać kogo, co (23): *poczãł rycerz podpomagatz krola/ łluga pana/ łtworzeniję łtworzyciela OpecŻyw* 101; *RejPs* 140; *LubPs* A5, K2, Y4; *Leop 1.Mach* 3/2; *Kãzdy podpomaga bliźniego łwego/ á mowi brãtu łwemu/ Bãđż łercã dobrego. BibRadz Is* 41/6, II 24d *marg; GrzegRóżn* A2; *RejPos* 42v, 43v *marg; RejZwierc* 266v; *RejPosWstaw* [41⁴], 44; *BudBib Eccli* 29/25; *ãby kãzdy rzeczy łwoich dobrze vżywał/ á vżywãjąc mogł też Rzeczpõłpolitã kiedy podpomagãć ModrzBaz* 32, 99v; *NiemObr* 30; *ktorzy nã fię dobrowolnie niektore powinności przymuiã/ [...]* pościć połty/ vbogie żywić/ niedołateczne podpomagãć/ chore opãtrowãć/ pielgrzymy pod dãch podeymowãć *ReszList* 158; *SarnStat* 562, 993, 1095. *Cf podpomagać kogo u czego.*

podpomagać kogo u czego (1): *A iżeś też rãtował nędznie łciśnionego/ Rzekł cie też podpomagãć v łãdu kãżdego RejWiz* 187.

podpomagać czym (4): *RejPos* 42v, 255v; *Potym to Pan Bog po nich mieć chce/ á[b]y potrzebãmi ku zãchowanũ żywotã rodzice łwe podpomagãli RejPosWstaw* [41⁴]; *oné [królów polskich] nã woynãch y w nieprzelpicznõciãch łilãmi nãłżemi podpomagãć SarnStat* 1095.

podpomagać w czym (7): *Iãkã Pan ma pyeczã nã nyewierniki/ á yãko w kãżdym niedołatãtku podpomaga łwoie miłõfniki. LubPs* K2 *marg, aa4 marg; BiałKat* 53v; *RejZwierc* 266v; *NiemObr* 30;

to ielt Królá/ Koronę/ Królestwo/ y obywatéle Królestwá Polfkiégo w ich potrzebách/ ná wieki podpomagać *SarnStat* 993, 1095.

Ze zdaniem dopełnieniowym (1): Prokuratorzy/ álbo popiéracze wfpomagáliby/ chowáli/ [...] álbo iżby tákové rzeczy czyniono podpomagáli *SarnStat* 195.

W połączeniach szeregowych (3): iż wżytki thy łtany dziwnie Pan Bog z łálki á z miłofierdzya fwego podpomagać/ wybáwiác/ y ze wżytkiego miłościwie wywodzić raczy. *LubPs* Y4, A5; iż łam pan Chriřtus oczywiřcie być nie może/ dla cze⁸⁰ ku rátunkowi/ y poćiefze ich zořtáwił ná mieyřcu řwym widziáná głowę/ ktoraby ich/ y rządziłá/ y ćiefzyłá/ y w doległóřciách podpomagała. *NiemObr* 30.

W charakterystycznych połączeniach: podpomagać upadku (2); podpomagać chorobie, pamięci, rodzicom; podpomagać bliźniego (2), krola, ludzie, miłośniki, niedostateczne, prawdę, rodzice, rzeczpospolitą, stany (2), ubogie, wierne swe, zakon; podpomagać lekarstwy, potrzebami, siłami; podpomagać w doległóřciách, w niedostatku, w nieprzespiecznościach, w potrzebach, w trudnořciách, na wojnach.

Szeregi: »forytować i podpomagać« (1): iże to piłanie ktore ten dobry Krzeřciánřkiewy prawdy miłownik/ męźnie ią forytuiąc y podpomagáiąc/ Grzegorz Páweł teraz ná iářnią wydawa *GrzegRóżn* A2.

»podpomagać, ratować« (1): Niechcieyże fie teź ty ná to przeładzác/ ábyř thu w tym nędznym řywocie řwoim miał wżywác iákiewy pychy ábo iákiewy hárdey myřli nád bliźnim řwoim/ ále rádřzey podpomagay/ ráty *RejPos* 314. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

a. Przyspieszać rozwój [co] (1) : bo iefli [řwierzb] z wnąřtra pochodzi/ [...] niech go nie z wierzchu zá rázem gába/ ále go niech wewnąřtr podpomaga/ áby tym řpieřzniewy ná wierzch wychodził *SienLek* 133.

2. Być pomocnym, skutecznym, pożytecznym [kogo, co] (4) : A řpráwiedliwych y od páná Boga wybráných łudzi cnotliwé wczynki/ wżyřtki podpomagáią: y wżyřtkim wiernym łą ku pożytku. *BiałKat* 143v.

a. Być pomocnym dla zdrowia (3) : Anić lekárřtwá zdrowia wráćaią: ále moc telko przyrodzoną podpomagáią. *SienLek* 34v; *RejPos* [236]v.

podpomagać czym (1): A ták bacząc iáwnie tákové rzeczy w łobie człowiek/ miárkowác może/ [...] á ták řye rządzić w pokármiéch y w pićiu/ ktorémi by mierność tákowej wilgořci podpomagał *SienLek* Vuu4.

3. Brać udział, współuczestniczyć [co] (1) : wřzakże dobrzeřcie wczynili/ iżeřcie řpołu podpomagali wćiřk moy [řfecistis communicantes meae tribulationi]. *BibRadz Philipp* 4/14.

Synonim: 1. wspierać.

Formacje współrdzenne cf 2. MOC.

Cf [PODPOMAGAJĄCY], PODPOMAGANIE